

досвід, тенденції, перспективи: матеріали XV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., (Тернопіль, 10 квіт., 2025 р.). Тернопіль: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2025. С. 293–296. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745237> (дата звернення: 29.03.2026).

3. Кільченко А. В. Роль технологій штучного інтелекту у науково-педагогічній діяльності освітніх закладів. *Електронний збірник наукових праць ЗОШПО*, 2023. Вип. 3 (55). URL: https://drive.google.com/file/d/1r-O9Peo9QxYYal_-SK7tJtYnouwSjT/view (дата звернення: 29.03.2026).

4. Новицька Т. Л. Платформи та сервіси для зберігання та обробки FAIR-даних: стратегії для освітньої галузі. *Сучасні трансформації педагогічної освіти: проблеми теорії і практики*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29-30 січ. 2026 р. / за заг. ред. М. І. Воровки. Запоріжжя: ФОП Однорог Т. В., 2026. С. 454–457. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/748584> (дата звернення: 29.03.2026).

5. Новицька Т. Л., Іванова С. М., Кільченко А. В. Відкриті освітньо-наукові інформаційні системи як засіб моніторингу вебсайту наукової установи. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. Вип.13 (5). С. 27–35. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i5-00> (дата звернення: 29.03.2026).

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Крамар Тарас Олександрович

здобувач другого рівня вищої освіти спеціальності Середня освіта (Інформатика)
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
kramartar18@gmail.com

Мартинюк Сергій Володимирович

кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформатики та методики її навчання
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
sergmart65@tnpu.edu.ua

Сучасний етап цифровізації суспільства характеризується тим, що штучний інтелект (ШІ) трансформувався з допоміжного інструменту в ключовий фактор системних змін освітньої парадигми. Традиційна класно-урочна модель, що базується на репродуктивному засвоєнні знань, поступово втрачає ефективність в умовах інформаційного суспільства. Натомість пріоритетними стають розвиток стратегічного мислення, креативності та здатності до комплексного вирішення проблем. Імплементация ШІ-технологій у закладах загальної середньої освіти створює передумови для гіперперсоналізації навчального процесу, забезпечуючи адаптацію освітніх траєкторій до індивідуальних потреб здобувачів незалежно від соціальних чи психофізіологічних чинників [5].

Аналіз емпіричних даних щодо інтеграції цифрових технологій в українську школу виявляє суттєву диспропорцію. Попри те, що понад 25 % учасників освітнього процесу (учнів і педагогів) використовують інструменти ШІ на регулярній основі, а 58 % звертаються до них епізодично, рівень цифрової компетентності залишається недостатнім. Лише 27 % респондентів підтвердили проходження навчання з безпечного використання цих технологій. Зазначена ситуація актуалізує необхідність розробки нормативно-правового забезпечення та методичних рекомендацій, спрямованих не на заборону, а на формування культури академічної доброчесності. Зокрема, доцільною вбачається трансформація форматів самостійної роботи учнів: перехід від реферативних завдань до дослідницьких проєктів, що вимагають експертної верифікації згенерованого контенту [3].

Окремої уваги потребує економічний аспект впровадження інтелектуальних систем, який часто залишається поза межами педагогічного дискурсу. За даними британських досліджень, інтеграція ШІ в освітню галузь має пряму кореляцію з

показниками економічного зростання держави. Прогнозується, що підвищення якості людського капіталу завдяки використанню адаптивних технологій може забезпечити зростання ВВП на 6 % у довгостроковій перспективі. Підвищення продуктивності майбутньої робочої сили здатне додавати понад 0,1 % до щорічного економічного зростання протягом наступних чотирьох десятиліть [2].

Крім того, вплив інтелектуальних систем на доступність та якість освіти є статистично значущим. Дослідження вказують на потенціал зростання загального рівня освіченості на 6–8 % [2]. Цей показник досягається завдяки двом факторам: індивідуалізації навчання (адаптація контенту під когнітивні можливості здобувача освіти) та забезпеченню доступу до високоякісних освітніх ресурсів у регіонах з дефіцитом кваліфікованих педагогічних кадрів.

Важливим є також питання оптимізації часових ресурсів. Штучний інтелект дозволяє автоматизувати значний обсяг адміністративної роботи вчителя, зокрема процеси перевірки знань і ведення документації. Вивільнений час педагог може спрямувати на безпосередню педагогічну діяльність, що дозволить підвищити якість освітнього процесу [2]. Відтак відбувається трансформація ролі вчителя з транслятора інформації на модератора навчального процесу.

Водночас наукова спільнота наголошує на необхідності виваженого підходу до цифровізації. Існують ризики нівелювання міжособистісної взаємодії та виникнення етичних колізій. Віртуальні репетитори (наприклад, на базі великих мовних моделей) забезпечують оперативний зворотний зв'язок, проте не здатні замінити емоційний інтелект і виховний вплив педагога. Тому перспектива розвитку галузі вбачається у синергії технологічних інновацій і педагогічної майстерності, де ШІ виступає засобом посилення ефективності навчання, а не його заміником [1; 4].

Опираючись на проаналізовані дані, можна зробити висновок, що вплив штучного інтелекту на систему шкільної освіти носить системний і незворотний характер. Ефективна реалізація потенціалу цих технологій вимагає комплексної стратегії, що поєднує модернізацію матеріально-технічної бази, ґрунтовну підготовку педагогічних кадрів та формування нової освітньої екосистеми.

Список використаних джерел

1. Гуревич Р., Коношевський Л., Коношевський О., Воевода А., Люльчак С. Інтеграція штучного інтелекту в сферу освіти: проблеми, виклики, загрози, перспективи. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 2024. 72. С.170–186. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-170-186>.
2. Освіта, яку побудував ШІ: переконливі економічні аргументи. *Освіторія Медіа*. 2025. URL: <https://osvitoria.media/experience/osvita-yaku-pobuduvav-shi-perekonlyvi-ekonomichni-argumenty/> (дата звернення 8.03.2026).
3. Штучний інтелект в освіті: статистика використання, рекомендації щодо застосування та як обрати безпечний інструмент. Служба освітнього омбудсмена України. 2025. URL: <https://eo.gov.ua/shtuchnyu-intelekt-v-osviti-statystyka-vykorystannia-rekomendatsii-shchodo-zastosuvannia-ta-iaak-obraty-bezpechnyy-instrument/2025/10/16/> (дата звернення 12.03.2026).
4. Як AI впливає на майбутнє освіти. *Skim AI*. URL: <https://lnk.ua/qGdoWqbRP> (дата звернення 11.03.2026).
5. Як ШІ впливає на систему освіти. *Facerua*. 2024. URL: <https://www.facerua.com/iak-shi-vplyvaie-na-sistiemu-osviti/> (дата звернення 4.03.2026).